

د خير ښېگڼې پېغام :
هر بې ځايه شوی او کډوال دمرستو وړ دی .
مور د شينووارو بې ځايه شويو او راستنو شويو کورنيو ته
د مرستو غوښتنه کوو .

د شينووارو خير ښېگڼې شورا نشراتي ارگان، ۵مه گڼه، دوت ۱۳۹۵ کال

شینوارو د ستونزو حل مې لومړیتوب دی

لېلیه امکانات ولري او د نا امنو سیمو ځوانانو ته پکې دزده کړو زمينه برابره شي د جوړېدو، د جگړو له امله امله د بې ځايه شويو کورنيو سره د وپرمستو تر سره کولو او همدارنگه ددغو کډوالو يوه منظمه او کره سر شميرنه تر سره کولو او همدارنگه دراتلونکو ټاکنو لپاره د شينووارو سيمو ته ځانگړې پاملرنې غوښتنه وکړه، دشورا دمشرتابه بل غړوډاکتر محمد حنيف شينواري او دننگرهار ..... پاتې، ۳مخ

امني ده چې نه يوازې دخلکو ورځنی ژوند يې ورخراب کړي بلکه ټول هغه سکتورونه چې خلکو ته بېلابېل خدمتونه وړاندې کوي هم متاثره کړي او همدا لامل دی چې دغه سکتورونه په سمه توگه خپل خدمتونه نه شي وړاندې کولای. محمداصف شينواري په خپلو خبرو کې د شينووارو په حوزوي روغتون کې په شينووارو کې پر نشه يي توکيو دروردو ځوانانو د درملنې په موخه د يو شل بستري ځانگې د پرانستې، په غني خپلو ولسوالۍ کې د يوې داسې لیسې چې

سلاکار لومړی ښېگڼې وړېدو پر شوي د موجودو د ستونزه نا

پر ماشومانو د ټکنالوژۍ اغېزې

• قدرت الله هيوادپال

مور عموماً ماشوم له لوبو او ساعتريو سره تړو، فکر کوو چې تل لوبو ته خوشحاليږي او کور کوڅه يې يې په سر راخيستي وي، چې ځينې وخت د نورو د غذاييدو سبب گرځي، نو ځکه هغه ماشوم ښه دی چې وران نه وي، او په کور ناست وي، همدې کبله اوس د همدې لوبو

دولسم او امامانو پر شپه هغسي راووزل چې نه يې زه کيسه کولی شم نه يې تاسې د اورېدو تاب لرئ. ما وژغورئ، زه وحشي نه يم، يقين وکړئ ما د وطن په تېرو ۱۳ کلونو جگړه کې خپل ښوونځي پر هلكانو او نجونو ډك وساتل، زما له هر ښوونځي د الف الله او واو وطن غږ پورته شوی، انكازې يې لا هم د سپين غره په څوکه لگي، يوازې دا نه بلکې ستا د حفاظت لپاره مې هم زرگونه شينواري بچي د ملي ځواکونو په سنگر درته درولي .
ما داعش نه دی ساتلی، ما طالب نه دی ساتلی، ما هېڅ د وطن د دښمن د پښو خاپ پر خپله ځمکه نه دی پرې ايښی، زه د تاريخ جبر وهلی يم، زه د وطن د دفاع جگړې وهلی يم، ملي اردو زما د شهيدو شاه زليانو دوووووووووومره لوی لیست لري چې لوستل يې انسان سترې کوي.

ي ټوپک په برکت... د ادب کور به هم و خو د کامي له برکته، د خوگياڼو له برکته، د ښېوې برکته، د مومندو له برکته او د هر هغه ورور قوم برکته چې زه يې د سر ساتنې په خاطر د ښار د ن له ژونده وتلی په غره کې د هر ترهه ونکي مخ ته لکه سپر درېدلی وم.
زه، د شينووارو وطن د خپلو بچيو له خاپوړو، ښو او خنداگانو خالي يم، زما له سپين غر نه د ښې واورې الوتې، زه لکه تر ښوي سپېڅلي د د مخه سپېره حجاز... پر هره جگړه مې اوس د يو پنجابي او غيره قبر دی، خو تر هر گانې ي مې درې کاله د يو شهيد بچي، مظلوم او بې ه شينواري د قتل وحشيانه کيسه تاريخ ته پته لې.
سې مرور طالب ورور، داعش، منگل باغ، د

د نامعلومی او بې پایلې جگړې قرباني شینواري

دشینوارو داخلي بې ځايه شوي او دمرستو ناسم مدیریت له دوه کالو ډیر ه موده کيږي چې دشینوارو په سیمو کې نا معلومه او بې پایله جگړه روانه دغې جگړې نه یوازې داچې دخلکو دورځني ژوند لوری بدل کړی بلکې زرگونه کورنۍ په داسې حال کې چې خپل دارو ندار بې هم په دغو جگړو کې له لاسه ورکړې بلکې دخپلو کورنو پریښود ته اړ شو، دا جگړه ددې لامل شوه چې ددیرې، حجرې ، نامې جامې او دسترخوان خلک نورو ته په لاس غزولو اړ شي. دا زرگونه کورنۍ چې خپل ډک کورونه یې پریښودل دجلال اباد ښار او نورو خواو شاه سیمو کې په داسې ځایو کې میشت شول چې اصلا د اوسیدو وړ نه دي. په ټولو بشري اسماني او بشري قوانینو کې دا وړ خلک د مرستو او لاسنیوي وړ دي ، حکومت د خپل رعایت پر وړاندې هم همدا مسولیت لري چې په تنگسه کې لاس ورکړي ، دژوند کولو زمینه ورته برابره او مشکلات او ستونزې یې ورحل کړي خو په خواشینۍ سره دشینوارو له روانو جگړو څخه را بې ځایه شوې کورنۍ لا هم د حکومت او مرستندویه ادارو د مرستو لار څاري. داسې هم لیدل شوي چې دخینو ناچیزو مرستسو دویښ پرمهال هم دمور میری سلوک کيږي او هغوې چې زرو، واسطه او نورو اړیکې ولري که کپوال هم نه وي د گډوالو په نوم مرستې تر لاسه کوي. ددې مرستو مدیریت له هماغه پیله ناسم و ، په سمه توگه دبی ځایه شویو کورنیو کره او هر اړخیزه شمیرنه تر سره نه شوه ، دهغوي لومړیتوبونه په پام کې ونه نیول شوي، دغو کورنیو ته تر ډیره دبشر په سترگه ونه لیدل شول او په دا تیرو دوه کالو کې یې د ژوندانه تر ټولو سختې شپې ورځې تیرې کړې او لایې هم تیروي. له مسولو چارواکو مو په ټینګه غوښتنه ده چې دشینوارو دبی ځایه شویو کورنیو یوه کره شمیرنه تر سره کړي، په تیر کې ددوې په نوم دشویو مرستو لټون وکړي، هر چاچې په دې برخه کې کوتاهي کړي او یابې ددوې حق خوړلی دهغوي سره قانوني چلند وکړي او دنورو مرستو دویښ لپاره یو سالم میکانیزم رامنځته کړي. که دا ونه شي نو نه یوازې داچې ددغو کورنیو لاس به دمسلو چارواکو گریوان ته ورسیږي بلکې د مدني حرکتونو تر سره کول هم ددوې قانوني حق دی او هیڅوک ترې دا حق نه شي تروړولای .

د خیر نیښکې اداره

• ابوبکر شینواری

د ماتې

کشتۍ سواره

په ماته کشتۍ سپور یم، توپانونه دي په مخ کې په دې لاره یې بیایم که وم، وم که نه وم نه د ملتونو او ولسونو د عروج برجونه یو شی نه شي رانړولی مگر بې اتفاقي... دې بې اتفاقي شینواری قوم د افغانستان په اوسنۍ جغرافیه کې له ۲۰۱۲ او یا هم له ۲۰۱۳ راهیسې د تاریخ تر ټولو زړه بوړنونوکی څپرکي باندې درولی دی. تر دې مخکې وضعیت هم د یادولو وړ نه دی ځکه چې دا قوم د کرزي په دوره کې او تر دې وړ ها خوا هم یوازې د بدې ورځې د یار په توگه ساتل شوی او پرته له استفادې ترې هېڅ بله توقع نه ده ساتل شوې. کله چې د شینوارو افغان انسانان داعشي او مذهبي جنونیت پر بمونو کښول او والوځول نو دا هغه وخت و چې د شینوارو قومونو د خیر نیښکې لټونکو ځوانانو، روشنفکرانو، دردمنو او تعلیم یافته فشر یې یو تر بله

وړاندوینه او اندېښنه په خپلو کې سره څرگنده کړې وه او له بحران نه د خپلو ولسونو د ایستلو ناستې یې زیاتې کړې وې مگر بې وسي لکه څنگه چې د شینوارو په سینه پرتو وگړو ته د غاړې غړوندی وه، دغه راز د شینوارو د خیر نیښکې ارمانجن هم د دې ارمانجن پاتې وو چې خپل خلک په یو تفر راټول وویني او د لویو بدو ورځو په اړه یې د مقابله تصمیم نیونی ته چمتو کړي. غالباً د ۱۳۹۴ کال لومړۍ ورځې وې چې د خیر نیښکې په لټه راوتلي شینواري روشنفکران د شینوارو د خیر نیښکې شورا په رامنځته کولو او تگلوري له ټاکلو وروسته د ولس د خیر و رفاه په جهاد لاس پورې کړ.

خلک ټولنه په نومونو او لقبونو مخته وړي، خو شینوارو روشنفکرانو دا هم لازمه ونه گنبله چې څوک دې د مشرۍ په تخت کېنې؟ دا ځکه ونه شول چې تخت و نه؟ او د کار په کار کې د تخت او مشرۍ په نوم یو شي ته اړتیا نه وه، نو ځه لپاره به وخت په تشکیلاتو لگول کېده؟

د شینوارو د خیر نیښکې شورا د یوې چاپي رسنۍ په ترڅ کې د خپلو فعالیتونو د ابلاغ ذریعه پیدا کړای شوه او هغه دا دی څو گڼې پرله پسې له چاپ وروسته ستاسې لاس ته در سي، په همدې مهالني اخبار کې پر شینوارو د څرگند تهرې او ظلم غږ پورته کړای شو او په وار وار دشینوارو د فریاد د رسولو واقعي مسولیت ادا کړای شو. د شینوارو د خیر نیښکې شورا د حق العضویت پر پیسو د شینوارو په شپږو سیمو کې د وړیا کورسونو پراښیستی ته مټې رابدهلې، چارواکو پورې د شینوارو د غږ رسولو مسولیت یې واخیست، د شینوارو کادرونو لپاره د کار لټولو فرض ته یې اوږه ورکړه او په میاشت کې د دوه غونډو د برابرولو په هوکړې سره د مبارزې بهرې روانه کړه.

د شینوارو د خیر نیښکې شورا یوازې د ۱۳۹۵ کال په وروستۍ حوت میاشت کې درې غونډې وکړې، چې وکولای شي له مختلفو کمیټو څخه د شینوارو په بیلابیلو برخو کې ستونزې راټولې کړي او بیا یې د حل پر لارو چارو له غور کولو

سمدستي وروسته د عملي اقدام لپاره لاسونه سره ورکړي. د شینوارو خیر نیښکې شورا د حوت د میاشتې په دريو غونډو کې مهمه موضوع همدا وه چې څرنگه د دوربا، مارکو، اچین، نازیانو، غني خیلو په مختلفو نقاطو کې شپږ کورسونه جوړ شي تر څو د پوهنتونونو لپاره تایا نیونکي ځوانان د کانکور د مسایلو او د سوالونو د کونجې گانو حل لپاره وروزي. همدا راز یوه بله بریالی پریکړه دا وه چې د حوت د میاشتې له دریمې ناستې د مخه د دې شورا رهبرۍ مقام د ننگرهار ولایت والي ته د شینوارو د شپږو ولسوالیو د ناوړین په اړه سپینې سپینې خبرې ور ورسولې او په دې یې د محلي حکومت سر ورخلاص کړ چې شاید هر څوک ورته د شخصي منافعو د خوندیتوب په نیت هرڅه ووايي خو اصلي خبره دا ده چې د محلي حکومت او مرکز د نه پاملرنې په وجه د شینوارو هغه سیمه ده چې تر فوق العاده گواښ لاندې یې خلک د ژوند تېرولو په معمولي اسره ژوند کوي او نور هیڅ نه لري.

خپل ښوونځي له ښوونکو وپوښتې چې له دې وروسته په کوم کورس او یا له کوم استاد څخه د خپلو معلومات د زیاتولو لپاره به اړیکه کې شم؟ اوس چې د تکنالوجۍ زمانه ده، کولای شئ د کانکور د لارښود له سي ډي گانو گټه واخلي په انټرنېټ کې د کانکور د لارښوونو په اړه ځانگړې پانې ولټوئ، له خپلو ذکي ټولگيوالو سره د ورځې په اوږدو کې په همدې اړه خبرې وکړئ او عملي کار وکړئ چې څه باید وکړئ تر څو د خپلې خوښې وړ پوهنځي ته بریالي شئ. ۱- تر هغه چې د کانکور ورځ مو را رسېږي باید لږ تر لږه پنځه ازماښتي کانکورونه ورکړئ او په دې اړه بېلابېلې پوښتنې ځواب کړئ، تر څو په پوره ډول د اصلي کانکور لپاره آماده وي. ۲- پر دې باید پوه شئ چې کانکور یو ډول چانس دی، نه مسابقه. خپلې وړتیا ته په کتو مو ځان ته پوهنځی وټاکئ، دې ته مه گورئ چې فلاني د ځان لپاره طب وټاکه، زه هم باید داسې وکړم، څه مو چې په توان پوره دي هغه څه درته وټاکئ. پر ځان پوره باور ولرئ، هېڅ کله هم پر ځان باور له لاسه مه ورکوی، دا چې تر ډېره د کانکور ازموینه په افغانستان کې د ژمي په موسم کې راځي، پوره هڅه وکړئ گرمي جامې واغونډئ او په جیب کې درسره د خوراک لپاره یو څه ولرئ، لکه چاکلېټ، کاکو او یا هم دې ته ورته بل خواره، پر خپل نفس اعتماد پوره درسره مرسته کولای شي چې د کانکور پر مهال خپل فکري توازن وساتئ. سهار وختي چې کله د کانکور ورکولو ځای ته ځئ، د هغه چا چې مور او پلار ژوندي دي، د خدای شکر وباسئ او د دعا غوښتنه ترې وکړئ او هغه چې مور او پلار یې وفات شوي، د لمانځه پر وخت ورته دعا وکړئ او له خدای پاک څخه مرسته وغواړئ؛ ځکه په ځلونو خدای پاک د مور او پلار په نسبت پر خپلو بنده گانو مهربانه دی.

کړو ته مو دوام ورکړئ، په دې لیکنه کې مو درسره ځینې لارښوونې او مشورې شریکي کړې دي، هیله ده عمل پرې وکړئ او د بل چا د بې گټې همکارۍ په تمه پاتې نه شئ. دا چې د کانکور ازموینه ستاسو لپاره یوه برخه لیک ټاکونکې موخه ده نو په اړه یې باید بېغوره پاتې نه شئ او تر وسه وسه مو خپلې هڅې وکړئ؛ ځکه دغه ډول چانس بیا تاسو ته په لاس نه درځي او که په لاس در هم شي؛ د پام وړ گټه به ترې پورته نه کړئ؛ ځکه که خدای مه کړه سر کال بریالي نه شئ او په دې تمه و اوسئ چې راتلونکی کال به بیا د کانکور په ازموینه کې برخه واخلم دا مو پر زیان ده؛ ځکه سر کال تاسو روحاً او جسماً د کانکور لپاره تیاری نیولی او ډېر څه په خپل ذهن کې لرئ. دا چې تر راتلونکي کاله پورې به څه کېږي او څومره شیان به مو په ذهن کې پاتې وي او تر څومره روهي فشار لاندې به یاست، یوازې خدای پاک ته معلومه ده.

هر کانکور ورکونکی په دې لټه کې وي چې څنگه وکولای شي له ۱۲ کلونو ښوونځي لوستلو وروسته خپلې برخلیک ټاکونکې موخي ته ورسېږي، پوره هڅه کوي ټولې هغه لارې چارې وکاروي چې وکولای شي په کانکور کې بریالي شي.

د ځان لپاره د ښه لارښود موندلو په هڅه کې شئ تر ټوله ښه لاره دا ده چې عمومي فکر وکړئ؛ په وړو ښارونو کې د داسې کسانو پیدا کول چې وکولای شي د کانکور د پوښتنو او ځوابونو یا په ټوله کې درته د کانکور د آماده گۍ لپاره پوره معلومات درکړي، ډېره اسانه خبره ده خو په لویو ښارونو کې بیا دا کار یو څه ستونزمن دی.

کونښن وکړئ په دې برخه کې له هغه چا مرسته وغواړئ چې تېر کال یې د کانکور ازموینه ورکړې ده، ترې وپوښتئ څومره له خپلو لارښوونکو راضي وو، په داسې کورسونو پسې وگرځئ چې د کانکور د لارښوونې په اړه په کې درس ورکول کېږي، د همدغو کورسونو په اړه فکر وکړئ، تېر کال دغه کورسونه څومره توانبدلي وو چې په لوړه سويه زده کوونکي کانکور ته ور وپېژني. داسې کتابونه یا د کانکور لارښود درته وټاکئ چې تر ډېره په کې نوې پوښتنې ځای شوې وي؛ ځکه د کانکور سوالونه هر کال توپیر کوي او د سوالونو په بانک کې بدلون راځي. په دې اړه مو د

هغوی ته چې؛

کانکور

په مخ کې لري!

ژباړه: حمیدالله حمیدي

لکه څنگه چې پوهېږئ، د افغانستان ښوونیز سیستم داسې دی چې د ښوونځیو له فارغینو څخه کانکور اخیستل کېږي چې د یوې ځانگړې کټگورۍ له مخې د خپلو اخیستو نومرو پر اساس ټاکلي پوهنځي ته بریالي کېږي.

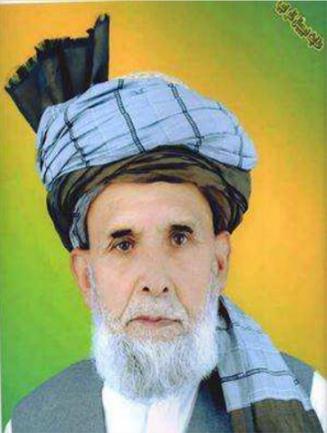
دغه راز په دې وروستیو کلونو کې د کانکور په ازموینه کې ځینې ستونزې هم را پیدا شوې دي، هغه دا چې یو شمېر زده کوونکي د بدو د ورکولو له لارې د یو شمېر خاصو ښکېلو گړیو په مرسته له بېلابېلو لارو د سوالونو کپلې ترلاسه کوي او په پایله کې د هغه چا حق تر پښو لاندې کوي چې کلونه یې خپلو موخو ته د رسېدو لپاره ستونزې گاللي دي. د دې لپاره چې دغه ډول ناوړه کارونو ته مو د پای ټکی اېښی وي او وکولای شئ پر خپلو قوي مټو د کانکور ازموینه ورکړئ او د خپلې خوښې وړ پوهنځي ته بریالي شئ، لوړو زده

تېر وياړونه

- د فرید احمد وحید لیکنه

ارواښاد حبيب الله زړه سواند څوک و!؟

خپله لاړ خو ځای یی اوس هم دمینه والو په زړونو کې دی د هیواد وتلی شاعر او لیکوال ارواښاد حبيب الله زړه سواند شینواری د ارواښاد شهید عمرآخان زوي په ۱۳۲۱هـ ل کال کې د ننگرهار د هسکي مېني دولسوالی د کڅاړي د کلي په یوې خوروي کورنۍ کې دې نړۍ ته سترگي غړولې وي. ارواښاد زړه سواند شینواري لومړنۍ زده

کړې تر شپږم ټولگي پورې دهسکي مېني ولسوالۍ د شپولې په ښوونځي کې او تر دولسم ټولکي پاتی زده کړې يې په حربي ښوونځي کې سرته رسولي وې.

ارواښاد حبيب الله زړه سواند شینواری په ۱۳۴۳هـ ل کال کې دکابل حربي پوهنتون نه فارغ شوی.

د لوړو زده کړو لپاره دوه ځله هندوستان ته استول واستول شو.اوبیایي د ژورنالېزم ډیپلوم د چکوسلواکيا د (پراگ) په ښارکي دژورناليزم د نړيوال سازمان اړوند د جولييس فوجيک له کالج نه لاس ته راوړ

ارواښاد زړه سواند د ۱۳۳۹هـ ل کال راهيسې لنډي کيسی او شعرونه ليکل پيل کړل. د شاوخوا دوولسو منثورو او منظمو اثارو ليکوال، شاعر او ژباړونکی شو. اثارو يې څو څو واري ادبي جايزې اخيستي او ځيني اثار يې بهرنيو ژبو ته هم ژباړل شوي.

د ۱۳۴۳هـ ل کال څخه تر ۱۳۵۵ هـ ل کال پورې يې د پکتيا په پوځي ځواکونو کي دنده سرته رسولي. د خپلي دندې تر څنگ څوکاله د عبدالحی گردېزي په ليسه کې د پښتو د ادبياتو استاد و، د ۱۳۵۵ هـ ل ګال نه تر ۱۳۷۱ هـ ل ګال د حمل ۱۷ نيټې پورې يې داردو د خپرونو په لوي رياست کي بيلايلې نشراتي دندې سرته رسولي.او څه موده په حربي ښوونځي کي د پښتو د ادبياتو استاد و.

نوموړی د ۱۳۷۱ هـ ل د حمل په ۱۷ نيټه متقاعد شو.

د ارواښاد حبيب الله زړه سواند شینواري د ليکنو او شعرونو په اړه د نوموړی ډېری مينه وال، کره کتونکي او اديبان په دې باور دی، چې په رښتيني مانا د زموږ د وران او خپل شوي هيواد او مېرني او اتل ملت د څوکلني غمېزي د حالاتو هنداره ده. هغه په تل د وخت ظالمانو ، هيواد پلورونکو او د پردیو مزدورانو ته د نیوکې ګوته ښوله.

په لنډو کې د نوموړي په اړه دومره ویلی شو، چې ارواښاد زړه سواند لکه څنگه چې يې پر ځان د زړه سواند نوم يښی و، همداسي يې د خپل ملت پر غمیزو زړه سوځيده او همداسې زړه سواند ومړ.

د هېواد تکړه شاعر، ژورناليست او لیکوال حبيب الله زړه سواند شینواری د شا او خوا ۷۰ کلنۍ په عمر (د ۱۳۹۴/۱۰/۲۶هـ ل، ۲۰۱۵/۰۱/۱۶ع) دشنې په ورځ له دې فاني نړۍ د تل لپاره سترگي پټې کړې او تر شا يې عمجنه کورنۍ، لسگونه ادبي او هنري اثار، زرگونه مينه وال او لوستونکي پرېښودل، رب دې يې جنتونه ځای، اويادونه تلپاتي لري!

د ارمانونو هديره!

چي په سرو وينو يې ستا لنه سره شوه

زما زړه دارمانونو هـديـمـرـه شوه

له وړبل يې د باروتو لوگي جگ شـوول

په کنډو، کنډو ديوال چي راښکاره شوه

د ښايست اوميني زور ورته معلو م شو

اييني کي چي د ځان په ننداره شـووه

چي شيندل به يې گلان په سرو لـښـکرو

ترينه پاتي څه بدرنگه خـاطـره شـوه

ښاپير وبه پکي سترگي تـوـرولـي

درنگو نو دا باغچه څنگه خاره شـووه

ستر حمزه پکي کرلي دي غـزـلي

سندريزه د خيبر هـمـره دره شـووه

چي يې (ژڼو) چينارو لانـدـي اتن کړ

د پردیو په گوليو وړانـه مو ديره شوه

داغيارله کلي يـار پـري ډزي وکړي

ځوانيمرگه د زړه سواند دزړه اسره شوه

ننگرهار والي د شینوارو د ستونزو... پاتې

پوهنتون استاد عبدالطيف مل شینواري بيا په دولتي ادارو کې د شینوارو دونډې دنه شتون او دغه لوري ته د ځانگړې پاملرنی کولو غوښتنه وکړه،دولسمشر سلاکار او ننگرهار والی محمد گلاب منگل چې د ناستې د برخه

والو ټولې غوښتنی يې په سره سینه واوریدې په خپلو خبرو کې لومړی شینوارو د خیر ښېگڼې شورا د جوړیدو او فعالیتونو له امله خوښی وښوده په خپلو خبروکي وویل په ننگرهار کې يې دخپل ماموریت له پېل راهيسې د شینوارو په سیمو کې شته ستونزو ته دحل لومړیتوب ورکړی او هڅه کوي دا سیمه له روانو تاوجنو حالاتو راوباسي ،هغه له حکومت سره د ستونزو په حل کې دخکو او قومونو همکاري اړینه وبلله لوی حکومت په یوازى سر هیڅ هم نه شي کولای،دننگرها روالي په دغه ناسته کې مطرح شوې ټولې ستونزې او وړاندیزونه پر ځای وبلل او دهغې د حل ډاډ يې ورکړ ، دننگرهار والی دناستې پرمهال د عامې روغتیا ریس ته تلفون وکړ او ورته يې د غني خپلو په روغتون کی پر نشه د روږدو ځوانانو د درملنی په موخه دخانگړو اسانتیاو د برابرولو جدي سپارښتنه وکړه.والي همدا راز وویل تر هغې چې د یولي ليله لیسې لپاره امکانات برابرېږي په کابل کې به په عبدالرحمن بابااو خوشحال خان لیسو او انستیتوت کې د شینوارو شپږ سوه ځوانانو ته دزده کړو اسانتیاو،برابرولو کې مرسته وکړي.ننگرهار والي همداراز په دولتي ادارو کې دشینوارو د کدرنو په گومارنه کې هم

دمرستې ډاډ ورکړ او دشورا مشرتابه څخه یی د وړ او مناسبو کدرنو د ورمعرفی کولو غوښتنه وکړه.هغه همداراز دهسکی مینی او اچین ولسوالیو له بی ځایه شویو او اړمنوکورنیو سره دمروستو ژمنه هم وکړه ویې ویل یو پلاوي ته به دنده وسپاري چې به دې برخه کی کره معلومات راټول کړي.دننگرهار والي د ناستې په پای کې شینوارو د خیر ښېگڼې شورا له مشرتابه څخه په راتلونکي هم دورته ناستو تر سره کولو او پکې دستونزو او حل لارو د وړاندې کولو هیله وکړه او ژمنه یې وکړه چې په راتلونکی کې به دولايت په کچه په هر ډول مشورتي ناستوکي شینوارو دخیر ښېگڼې شورا دمشرتابه پلاوي ته دگډون بلنه ورکوي

زه شینواری يم مانه هم غوړ شی... پاتې

زما مومنده! زما خوږياڼيه! زما د وطن په هر گوټ کې زما پر حال ژړېدونکيه! زما پر کليمه شريك وروره! ماته لاس راکړه....
ما وژغوره! زما عزت ستا عزت، زما پښتو ستا پښتو، زما خاوره ستا خاوره، زما کور ستا کور، زما وير ستا وير، زما جنازه ستا جنازه، زما شهيد ستا شهيد، زما تاريخ ستا تاريخ، زما وياړ ستا وياړ او بالاخره زما شرم ستا شرم دی.
ماته لاس راکړه! ما وژغوره! زه د نړيوال وحشت پنجرې ماتول غواړم، زه يقين وکړه ځان نه تاته ډېر خپه يم، دا وحشت ما هم ختموي او تا به هم رانه وخوري! دا وحشت تپل شوی وحشت دی، دا د ناسم سياست وحشت دی.
زما په خاوره د يوې کلمې تور بيرغ د بلې کلمې له سپين بيرغ سره اړم دی، زور يې له ما وځي.

زما په خاوره درې اسلامه دی، زه مجبور يم، هره ورځ هر اسلام ته نکاح تازه کوم، زه د يو اسلام په تلو او د بل اسلام په راتلو غسل کوم، کليمه وايم او ايمان نوی کوم.
زما په اړه د حق ژبې گونگی دي، زما په خاوره مېشت بچيان ډوډی، چای او په کاله کې اوږه يا د مړي کفن نه لري نو احساس له کومه کړي؟
زما بچيان چې کوم وحشت خوړلي، نو هغوی به څنگه د وحشت په وژلو پسې راپورته شي؟
راشه ما وژغوره! زما د بچيانو مکتبونه خالي دي... زما په ډېرو کې پردي خلک زما له تش شکور نه د ډوډۍ معجزه غواړي، زه يې له کومه کړم...؟؟

زما د شتو يخملي غرونو د شرشره لښتियो موسيقۍ ته د پيگا او کلاشکوف وچ غږ د جگړې مرداره سندره وايي، دا سندره خاموشه که، زما په خاوره د طبيعت، موسکا بيا خورول غواړي، زه ځان نه شم ژغورلی، خدايي زما ننداره کوي، زما په خاوره نوی زېږېدلی ماشوم دوه پړقه شکول کېږي، زما په خاوره تروريست خپل مړي پر ما ښخوي او له سنگره يې راښانې د دې لپاره راوړي چې خپله له ډرون بچ شي او ډرون ما په نښه کړي، زما په خاوره د واده ورېجې د کورنۍ خپلوان نه خوري

د واده ورېجې د کورنۍ خپلوان نه خوري سنگريان يې خوري، زما په خاوره د وطن د ودانۍ جرگه خوندي نه ده، د وطن د ويجاړی

مورچه خوندي ده.

نو ما وژغوره! زمانه بدله کړه! ۱۶ کاله وړاندې بدله شوې پېړۍ او تاريخ اوس بدل کړه، خپل ژوند هم وژغوره او پر ما هم احسان وکړه، ژوند دې په گلو، ورېښمو او رنگونو کې پټ شه!

پر ماشومانو د ټکنالوژۍ اغېزې... پاتې

د اعتياد يو اصل دادی چې روږدی خپله خوښي موادو ته د لاسرسۍ پر تله تلي، که د روږدتيا وسيله ورسره وي نو خوښ وي او که نه، نو بيا مو الله مل شه.

۲. سلوکونو بدليدل، قهریدل

که چيرې ماشوم د ټکنالوژئ وسيله ډېره وکاروي، نو يو ډول اړيکه ورسره جوړوي، د ټکنالوژئ وسيله ورته له اړتيا ډېره مهمه کيږي، او که چيرې ترې واخيستل شي، نو په قهرېږي، او هر هغه څوک يا کار يې بدی راځي، چې د ده او دې ډيجيټل وسيلې په منځ کې راځي، د ماشوم سلوک هغې وسيلې ته د لاسرسي په تله تلل کيږي، هر کله چې ورسره وسيله وي، لوبې پرې کړي آرامه او خوښ وي او که کله ترې دا وسيله واخلي نو هغه نارامه او په قهر وي.

۳. د ماشوم له مور/پلار سره سلوک بدليږي

ځينو څيړنو دا هم ښودلي ده هغه ماشومان چې ډيجيټلي وسيلې ډېرې کاروي له مور پلار سره يې سلوک هغوی ته چې دا وسيلې نه کاروي بدل وي، هغوی چې دا وسيلې کاروي له والدينو ليرې احساسيږي، بې مينې نه خو له اړتيا پرته والدينو ته نه راځي، ورسره داسې احساسيږي چې د خپل مور پلار مينه يا سلوک پدې تلي چې څومره وخت يې د ټکنالوژئ له وسيلې سره پريږدي، ورسره دا هم گڼل کيږي چې ځينې وخت د ډيجيټل وسيلې لوبغاړي ورته د مور/پلار ځای نيسي، او د هغوی د سلوکونو او کړو وړو په رڼا کې له خپلي مور پلار سره مينه تلي.

۴. ټولنيزې اړيکې او راشه درشه

نه يوازې ماشومان بلکه مشران هم که د ټکنالوژئ وسيله ډېره وکاروي نو ټولنيزې اړيکې او سلوکونه يې په منفي ډول اغېزمن کيږي، هغوی چې له اړتيا ډېر وخت له دا ډول وسيلو سره تيروي، مخامخو خبرو/راکړه ورکړو کې ضعيفه، بې جراته او ځينې وخت په ساعتونو له خپل ځايه نه پاڅيږي، ورسره ټولنيز سلوکونه له وخت سره زده کيږي، څومره چې يو څوک له ټولني يا خلکو ليرې وي همدومره يې دا سلوکونه ضعيفه پاتيږي، او کله کله خو نور هم ضعيفه شي.

ورسره دا هم گڼل کيږي، چې د ټکنالوژئ وسيلو ډېر کاروونکي ځينې وخت له نورو ماشومانو ډېر جگړه کوونکو او شخړه ييز وي، د روږدتيا يو سلوک د ناڅاپه احساساتو ښودل دي، يو دمي په قهرېږي او فزيکي گوزارونه هم کوي، چې دا ډول سلوک پخپله د ټولنيزو اړيکو د ضعف او کمزورتيا سبب گرځي.

۵. فزيکي ستونزی

د دې وسيلو ډېر استعمال د سترگو، ملا، څټ او ذهني ودې ستونزې هم پيدا کوي، که چيرې يو چا ډېر وخت لپاره يوې وسيلې ته په دوامداره توگه سر تيت کړی وي، نو طبعاً چې پر څټ منفي اغېزه کوي، ورسره که چيرې تل ټلويزون، موبايل، ټيليت يا کمپيوټر ته وگوري نو پر سترگو هم ناوړه اغېزه کوي، بيلابيلو څيړنو ښودلي چې د ټکنالوژئ وسيلې رڼا پر سترگو، خوب او ذهن ناوړه اغېزه کوي، او ضرور ده چې لس – پنځلس دقيقې استعمال وروسته يو څوک پام بدل کړي.

ورسره که چيرې ماشومان مناسب فزيکي فعاليتونه ونه لري، نو کيدای شي چې په راتلونکي کې د ملا او نورو فزيکي ستونزو سره مخ شي، ورسره ذهني وده يې هم سستېږي، او د انعکاس او پر خبره پوهيدلو توان يې اغېزمن کيږي.

ښه نو اوس به واياست، چې دومره به هم بده نه وي، هو په اصل کې ټکنالوژي بده نه ده، خو د عمر او استعمال پر اساس بايد برابره شي، د ټکنالوژئ ناوړه اغېزو کمولو لپاره عموماً درې پراخه وړانديزونه کيږي:

– د ماشوم عمر: د ټکنالوژئ استعمال له عمر سره مستقيمه اړيکه لري، بيلابيلو څيړنو ښودلي چې له دوه کلن کم عمره ماشوم بايد د ټکنالوژئ هيڅ وسيلې ته لاسرسی ونه لري، يا يې هيڅ ونه کاروي، خو ورسره دا ويل کيږي چې که چيرې نورې نږدې خپلوان لکه مور/ پلار/ نيا/ نيکه يا نور يې ليرې اوسيږي نو ويديو زنگ يا له غږيدا سره د ويديو ليدل د دې لپاره د هغوی پيژندلو کې مرسته کوي، خو دا استعمال هم بايد وڅارل شي او مشر د غږيدو پر وخت ماشوم پوه کړي، لدې پرته له دوه کلن کم عمره ماشومانو لپاره د ټکنالوژئ

وسيله بايد ونه کارول شي.

له درې کلنه تر شپږ کلنو لپاره د ټکنالوژئ استعمال څارل کيږي، ورسره هغه څه چې مشران کاروي بايد دوی يې ونه کاروي، که چيرې لوبې کوي، له چا سره غږيږي، انټرنېټ کاروي، ټول بايد وڅارل شي، او وکتل شي چې نامناسبه ژبه، محتويات يا ملگري ورسره پکې نه وي، اکثره وختونه له داسې استعماله ماشومان ډېر عادتونو خپلوي، هڅه بايد وشي چې دا عادتونه منفي نه وي.

له اووه کلنه تر ديارلس کلن ماشوم له ډېرو فزيکي او رواني تغيراتو تيرېږي دا ماشومان ځوانئ ته اوړي، نو ځکه سره لدې چې ځاني تغيرات هم وينې، سلوکي تغيرات هم پکې راځي، او غواړي د مشر يا پوه په توگه ورته خلک وگوري، ځان ته نور ماشوم نه وايي، نو ځکه غواړي آزاده شي، دلته مور/پلار لپاره مهمه ده چې مناسبه آزادي ورکړي، خو که چيرې د ټکنالوژئ وسيلې په کارولو کې ستونزه لري، يا نورو جنجالونو سره مخ کيږي بايد پوه شي چې له چا سره وغږيږي، ورسره دلته هم د ټکنالوژئ استعمال بايد وڅارل شي، او اړونده قيودات واوسي.

له ديارلس کلن لوړ ځوانان نور پوهيږي چې د مور/پلار له قيوداتو ځان څنگه خلاص کړي، او عموماً ښوونځيو کې يې دومره څه زده کړي وي چې خپل سلوک خپله کنټرول کړي، خو دوی ته بايد دوامداره وويل شي چې که ستونزه ولري بايد له چا سره وغږيږي.

– توازن: د ټکنالوژئ استعمال بايد د ټکنالوژئ له نه استعمال وخت سره متوازن واوسي، نه يوازې ماشومان بلکه مشران هم که ډېر وخت پر چوکۍ کښيني، او فزيکي فعاليتونه ونه لري نو کيدای شي چې روغتيايي ستونزې ورته پيدا شي، مهمه ده چې د ماشوم د ټکنالوژئ/ ټلويزون ليدلو وخت بايد له فزيکي لوبو او منډو سره متوازن حالت کې واوسي.

– اړونده ټکنالوژيو او وسيلو موندل/عيارول: د ټکنالوژئ گړندي پرمختگ دا باوري کړل چې د هر چا ذوق او شوق لپاره يو څه واوسي، د ټکنالوژئ څيړنې ښيي چې له درې کلنه تر نهه کلنه ماشومانو لپاره د ټکنالوژئ وسيلو برابرولو صنعت يو تر ټولو مخ په وده سکتور دی، پدې کې لوبې، زده کړه ييز پروگرامونه، فزيکي وسيلې او نور ټول شامل دي، هڅه وکړئ خپل ماشوم ته د هغې له ذوق سره سم وسايل پيدا کړئ، که تاسې د کمپيوټر يا موبايل لوبې کاروئ مهمه نه ده چې هماغه خپل ماشوم ته هم ورکړئ. د هغې عمر ته پر کتلو خپله وسيله عياره او له ذوق سره يې ورته برابر کړئ.

داسې گڼل کيږي چې د هر يو کال پر تناسب ماشوم پنځه دقيقې د تمرکز توان لري، يعنې يو کلن ماشوم پنځه دقيقې تمرکز، دوه کلن لس دقيقې، او همداسې يې ورډېروئ، نو ځکه ماشوم چې څومره کوچنی وي همدومره پر يو څه ډېر تمرکز نه شي کولای، او دا نه تمرکز د هغې د ودې او پرمختگ سبب گرځي، ځکه بايد ډېر څه زده کړي، کله به وړانۍ کوي، کله به منډې وهي، کله به مو غير ته درځيژي، کله به درته وايي چې گران مې، کله به درته په قهر وي، خو دا هر څه د ماشومانو بيلابيل سلوکونه او تاونونه رامنځ ته کوي، د ټکنالوژئ ډېر استعمال يا له څارنۍ پرته استعمال نقص دادئ چې د ماشوم دا د طبعي ودې دوران خرابوي، وسيله يې د خپلو بدليدونکو زنگونو، غږونو او نورو پر کارولو له ځان سره بوخت ساتي، چې په اوږده کې د هغوی د فزيکي، رواني او عقلي ستونزو سبب گرځي.

ټکنالوژي په خپل ذات کې بده نه ده، کولای شي ډېره ښيگڼې راوړي، خو دې وسيلې ته بايد د مور/پلار، ټولنيزو اړيکو، فزيکي فعاليتونو، لوبو، خوراک او نورو مهمو او حياتي مواردو بدیل په توگه ونه کتل شي، پر ځای، مناسب او څارل کيدونکی استعمال يې د ماشوم په ذهني وده او زده کړه کې ډېر مهم رول لوبولای شي.

+++++

يادونه:

خير ښېگڼه مهالنۍ د شينوارو ولسونو د بااحساسه قلموالو په معنوي مرسته خپرېږي.
ستاسي د ولس ستونزې بي حسابه دي، لطفًا خپل قلم مه ردئ! او له مور سره په گډه قلمي مبارزه پيل کړئ، خير ښېگڼه ستاسې ليکنې د حق د غلبې په نيت نشروي.

khair rhegana

د امتياز څښتن: د شينوارو د خير ښېگڼې شورا

مسوول مدير: حبيب الله لوراند
Habib.lawrand@gmail.com
مرستيال مدير: سيد جاويد شينوارى
javidshinwarai@yahoo.com
يادونه: په پورته ادرسونو او شمېرو، د خپلو اعلاناتو لپاره تماس نيولى شى.

زموږ سيمې

زموږ كلي

هسکه مېنه يا ده بالا ولسوالي

ياده ولسوالۍ چې له نوم څخه معلومېږي ډيرى سيمي يى هسکي يا پورته پرته دي دجلال اباد ښار جنوب لورته دسپين غره په ښايسته لمن کې پرته ولسوالۍ ده په تيرو کې يى دامنيت له پلوه يوه دننگره دارامو ولسواليو له ډلې وه خو په وروستيو کې يوه دنارامه ولسواليو له ډلې ده چې ځيني سيمي يى دداعش اوځيني اوس دطالب وسله والو تر ولکې لاندې دي . دغه ولسوالۍ دسمندر له سطحې ۱۴۷۵متره لوړه پرته ده چې دشمال عرض البلد ۳۴ درجو او۷ دقيقو اودختيخ طول بلد په ۷۰ درجو او۳۷ دقيقو ترمنځ پرته ده .

ياده ولسوالۍ ۴۸۵ كيلو متره مربع مساحت لري اودجلال اباد ښار څخه ۴۰ كيلو متره لرې پرته ولسوالې ده .

دهسکى ميني ولسوالۍ ۱۵۰۰۰۰ زره نفوس لري لس غټې او ۶۶ وړې قريې لري شمال ته يى چيليار سهيل ته يى کره ايحسنى لويديز ته يى پچيراگام او ختيځ ته يى درواتو ولسوالي ده څلور اساسى روغتيايي مرکزونه لري شپوله پاپين افز او هسکى ميني له جلال اباد څه په ۵۵ كيلومتره واټن کې پرته ده ۶۶ کليوالي شوراگانى پکې جوړى شوى ۹۹ لويى ۴ لومړنى او ۷ منځني ښوونځي ۴ دىنى مدرسې يوه دکرنى لېسه يو کثيرالرشتوى انستيتوت لرى دسپين غره ځنگل او شوکانى يې طبيعى زيرمى دي جوا غنم او شولې پکې کرل کيږى ۲۵ كيلومتره د ډيورند پوله له همدى ولسوالۍ سره نشى ده دشينوارو درى خيلونه حسن حيل حمزه خيل او الياس خيل چې په ټوله کې منديزى بلل کيږى په همدى ولسوالي کې ميشت دى پېژندل شوى څيرى جى وفات ظويدي معتمد شينوار کمال شينوارى دوست شينوارى مولوى محمود درسوال غلام جان حکر شينوار درى مشهور زيارتونه لرى مريز مياجى بابا پاپين زيارت او شپولى ميرنو زيارت ددي ولسوالۍ فزيکي جوړښت

زياتره برخه يى غرونو او غونډې گانو نيولى او مشهور خوږى د هزار ناو په نامه ياديږي چې دسپين غر دلور و څوکو څخه سرچينه اخلي چې هزار ناو خوږ بيا دوه کوچني مرستيالان لري چې لومړى مرستيال يى داوغز خوږ دى چې دمياجى بابا زيارت سره نږدى ددې خوږ سره يوځاى کيږي او بل مرستيال يى دريميجې په نامه دى چې دگورگورې په سيمه کې دنوموړي خوږ سره يوځاى کيږي مالدارې اوکرنه

ددې ولسوالې حاصلات لکه غنم جوار شولې لوييانسک گدن اونور سابه لرونکې سبزيجات دي

ښوونځي او روغتيايي مرکزونه له يوې مخې تړل، دولتي مامورين نيول، د هر شکمن کس سر غوڅول او د نکاح گانو تازه کول ددوى لومړيتوبونه دي.

خودهغو ټولونادودو او ظلمونو وروسته اوس په هغه کليو کې دومره څوک نشته چې د قبر په کيندلو کې خپلو نورو څلورو کليوالو ته دمه ورکړي .

د بې کوره شوو کډوالو ژمى په کمپونو کې تر شنه اسمان لاندې تېر شو او ډک کورونه يې د داعش د خپلو په نامه بمبار شول .

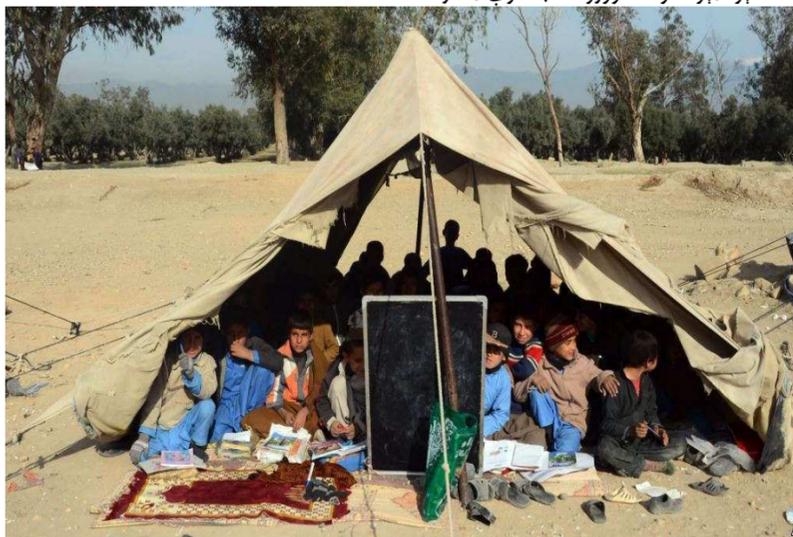
دولت دا ځل هم د تېر په څېر نمايشي پوځي عمليات وکړل او ددوى تر راستنېدو څو ساعته وروسته وسله وال، د هسکې ميني، ښار ته تر ټولو نږدې کلي ته راورسېدل .

نن سبا شينوارى، د عسکري تمرين ميدان دى .

له گرمۍ پناه وړې وه او شپه مو له کوره وړاندې د يوې نسبتاً لوړې غونډۍ په سر په دوه برستو کې تېره کړه . اوس هغه خلک د جلال اباد ښار ښکلا ده او کورونه يې تشې کنډرې .

هسکه مېنه کې د طالب شتون هغه وخت تايد شو چې د يوه واده په مراسمو کې يې له الوتکو ځانونه پټ کړل، خو زندې بمبارۍ د واده گډونوال هم د تورو خاورو خوراک کړل .

دا پېښه ددې سبب شوه چې د وخت ولسمشر پخپله دې سيمي ته ورشي او د امنيت راوستلو او ځينو پرمختيايي پروژو د تطبيق وعدې وکړي . ولس د قير سرک خاوند شو، روغتيايي مرکزونه يې مجهز او د رايبداشوې ستونزې په لنډ مهاله حل خوشاله شول . حلقوي سرک هم لدې سيمي تېر شو، اکثره منځنيو ښوونځيو لېسو ته ارتقا وکړه او د نجونو زده کوونکو شمېره ډېره شوه . خو وروسته بله نوې ډله راغله

• ميووند درخار شينوارى

شينوارى د عسکرۍ ميدان

د عصري کتابتون او مجهز لابراتوار شتون يو خيال وگرځېد، مېز او څوکۍ يې، ټول اداري کتابونه او دوسيې د اطاق په مينځ کې تيت او پرک پراته وو، دروازې او کرکۍ يې ماتې کړې .

دا د هسکې مېنې د يو ښوونځي د ملازم خبرې وې چې خپل مدير ته يې وکړې . ماته د هغې لېسې په سلگونو شاگردان، مجهز لابراتوار او کتابتون او دوه بابه عصري تعميرونه سترگو ته ودرېدل چې اوس يې په هغه ډول شتون تش تصور و .

درې کاله مخکې په دغه سيمه کې د تازه رايبداشوې وسله والې ډلې داعش لخوا د پوليو په واکسين بنديز ولگېد او دا زمونږ د بدبختۍ پيل نه و . ځکه تردې وړاندې طالب د ترخيص شوو سربازانو د تسليمۍ پروسه پيل کړې وه .

چينگۍ له گورگورۍ وړاندې د يو بل جنتي غرني کلي نوم دى، چرته چې مونږ اته نېه کاله پخوا د دوستانو د ليدو په بهانه د جوزا

خالد هلال د وينځونکو توکو توليدي شرکت

خالد هلال د وينځونکو توکو توليدي شرکت له دوه کالو راهيسې هيوادوالو ته ښه کيفيت وينځونکو توکي لکه د جامو وينځلو پوږ، د لوبنو او جامو وينځلو شامپو [مايع ظرف شوي] او ځان وينځلو صابون توليدوي . که غواړئ ښه کيفيت وازمايئ نو يواځې هلال وينځونکي توکې انتخاب کړئ

مسولين: قاضى خالد شينوارى اوقاضى بخت الله شينوارى داپړيکو شميرې: ۰۷۷۵۷۱۷۱۸۰ ۰۷۸۸۹۸۶۷۵۰

ادرس جلال اباد ښار کلچو کوڅه د حاجي گنديري مارکيت

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**